

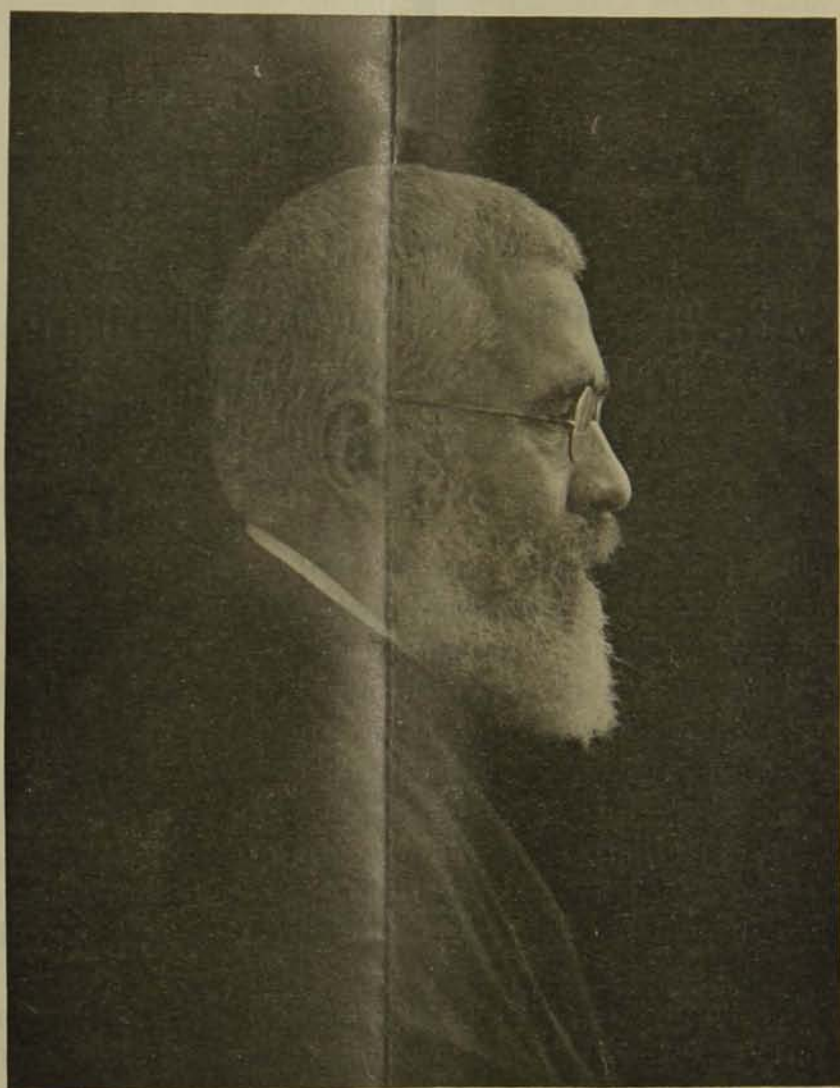
Ս Ի Ո Ն

ԺԴ. ՏԱՐԻ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

1940

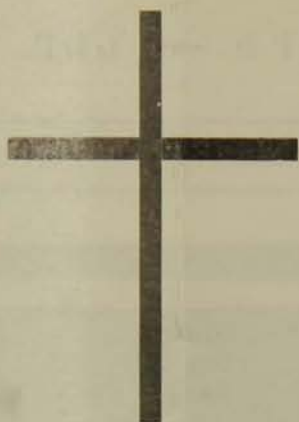
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ-ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ԹԻՒ 10-11

ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ

Տ. Տ. ՊԵՏՐՈՍ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԵԼԿԻՈՅ

ՀԱՆԳԻՍՏ
Տ. Տ. ՊԵՏՐՈՍ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ
1870-1940

Իր ընտրությունն հազիւ չորս ամիսներ վերջ անակնկալ այս մահը, խոր վիճակը պատճառեց Անթիպատի սգակիր Միաբանության հետ մեկ տեղ՝ ամբողջ Հայության: Այդ վիճակը համակուած է ամենէն աւելի նաեւ Ս. Աթոռոյս Հոգեւոր Պետրոսին՝ որուն հետ աւելի քան կէս դարու սրտակցութեամբ եղբայրացած էր հոգեւին, եւ բովանդակ Միաբանութիւնը՝ որուն երբեմնի անդամներէն մին էր Հանգուցեալը:

Կը վճակցինք Մեծի Տանն Կիլիկիոյ սգաւոր Միաբանության, որ այս կերպ կը զրկուի քաջարթուն եւ ժրջան վերադիտող մը, ու Կիլիկեան բեմի բովանդակ ժողովրդեան՝ որ գիտենք թէ խորապէս վճակուած է անակնկալ այս մահուան սուգով: Բոլորին ու մեզ կը մաղթենք երկնային մխիթարութիւն:

Ամիսներ առաջ, Երանաւնորհ Կաթողիկոսի ընտրութեան առթիւ, այս էջերուն մէջ տուինք կենսագրական հակիրճ գիծերը Հանգուցեալին, եւ պատկերը իր արդիւնաւեւ գործունէութեան. իր մահուան այս իմաստաւորութիւնը՝ կ'ուզենք նշել իր տեղն ու դերը մեր պատմութեան վերջի կէս դարու շրջանին:

Նրէ հարկ ըլլայ բառով մը որակել կիսադարեան իր գործունէութիւնը, պէտք է ըսել թէ ամենէն յատկանշական գիծը իր նկարագրին եւ գործունէութեան եղանակին էր: Իր տեսչական եւ

առաջնորդութեան տարիներուն՝ Երուսաղէմ, Հանրն, Կիպրոս եւ այլուր, եւ մասնաւանդ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական Փոխանորդութեան չորս տարիներուն, ժողովրդավար ու շինարար դէմք մը հանդիսացաւ Ան: Եթէ ուշագրաւ չեղաւ իբրեւ խօսքի եւ գրչի մարդ, նման իր ժամանակակից կարգ մը մեծ անուններուն՝ որոնք այդ շնորհով փայլեցան, եւ նոխացուցին մեր մասենագրութիւնը իրենց արժէքաւոր երկասիրութիւններով, սակայն եղաւ անցնող դարու այն գործնամիտ եւ արդիւնաւոր եկեղեցականներէն՝ որոնք այս կերպով բերին իրենց սասարը մեր աւերներուն: Գիրքեր չտուաւ, անոր փոխարէն տուաւ շէնքեր: Նուազ արժէքաւոր չեն մեր եկեղեցական պատմութենէն այն դէմքերը՝ որոնք այս կերպով օգտակար եղան եւ կատարեցին իրենց պատճառը եկեղեցիին եւ ժողովուրդին հանդէպ:

Աւետարակեցին, եւ Գեորգ Գ. Կաթողիկոսներ, Յարութիւն պատրիարք եւ Սեփականոս Եպիսկոպոս Յովակիմեան, յիշելով միայն անցնող դարաւերջանի ջոջ դէմքերը, մեր տոմային կեանքի մէջ կը յատկանշուին գործունէութեան այս երեսով. եւ պատմութիւնը նուազ երախտիւմով չի յիշեր անոնց անունները:

Տ. Պետրոս Կաթողիկոս եղաւ մին անոնցմէ իր կիսադարեան մը՝ սեռական գործունէութեան բոլոր երջաններուն, մասնաւորաբար իր կեանքի վայրէջքին, Անթիլիասի Կաթողիկոսարանը օժտելով հոյակապ եւ անմոռանալի յիշատակարաններով: Առանց իր նախածեռնող ոգիին եւ անխոնջ ջանքերուն, դժուար թէ կարենայինք ունենալ այն՝ ինչ որ ունինք այսօր: Ան կը մեռնի առաւել քան միսիքարուած, առարկայ Սիրիոյ եւ համայն հայութեան երախտագիտութեան. իրաւունք ունի Առաքեալին հետ՝ իր կեանքի վերջալոյսին՝ ըսելու. «Զբարւոք պատերազմն պատերազմեցայ, զընթացսն կատարեցի»:

Տ. Պետրոս Կաթողիկոս կը փակէ իր աչքերը իրեն վստահուած գործը գեղեցիկ արդիւնքի մը հասցնելէ վերջ: Վստահ ենք թէ մահուր ձեռքերով շինուած այդ գործը իր բոլոր երեսներով, պիտի շարունակէ բարգաւաճ իր ընթացքը, ըլլալու համար այն՝ որուն տեսիլով խանդավառ՝ ջանացին եւ նիւթեցին ինք եւ իր բազմերախտ նախորդները, եւ որուն յոյսով Անթիլիասին կը յառին բոլոր նայուածքները:

Ամէնքս ալ այն հաւասքն ունինք թէ բարձրեալն Աստուած արդարութեան լուսապսակով պիտի վարձատրէ իր ջանքերը, դասելով զինք ի շարս մեր Երանաւնորհ Հայրապետներուն: Վստահ ենք թէ իր անունն ու յիշատակը, եւ վաստակաբեկ գործունէութեան իր օրինակը ընդ միշտ կենդանի պիտի մնան առաջի աչաց ամէն անոնց՝ որոնք իր սուգը ունին, եւ նուիրուած են ի ծառայութիւն Հայաստանեայց Ա. Եկեղեցւոյ: Հանգի՛ւս իր յոգնասանջ մարմնին, եւ խաղաղութիւն իր բարի հոգւոյն:

Յիշատակն արդարոց օրհնեալ յաւիտեան: